

Produktionsutskottets konsekvensbeskrivning

Sammanfattning

Nedan följer en genomgång och förskolornas och skolornas föreslagna åtgärder samt konsekvensbeskrivningar.

Nr.	Effekt 2020	Kort beskrivning	Konse- kvens*
1	-2,0	Fasa ut verksamheten vid grundsärskolan Atlanten från VT2020 (fastigheten lämnas 210831, full effekt från år 2022 ger ca -2,8)	3
2	Okänt Omslut. 87 Mkr	Avveckla skolplatser Djursholm - göra en utredning rörande utförsäljning av skolor till annan huvudman alternativt ett rektorsområde i Djursholm	1-4
3	-0,3-2,0	Vidare utredning rörande minskning av lokalytor	3
4	-5,1	Fylla upp barn/elevgrupper – Fler barn/avdelning med befintlig personal. Behov av ca 32 barn på förskolan.	3
5	-0,4	Verksamhetschef förskola minskas från 1,0 till 0,6 tjänst, ger mindre ledning till förskolechefer och mindre tid att driva kvalitetsfrågor.	4
6	-0,6	Utreda eventuell nedläggning av ytterligare en förskola	3
7	Okänt	Minskade öppettider till 50 timmar/vecka. Sämre service till vårdnadshavarna.	3
		<i>Tidigare beslutade effektiviseringar som permanentas</i>	
8		Nedläggning av Norra Åsgårds förskola. Enligt överenskommelse med Tekniska kontoret upphör kostnaden 2020-01-01 om inte annan hyresgäst tar över lokalen innan dess.	4

9		Nedläggning av Baduhilds förskola, lokalkostnaden kvarstår till 2020-01-01 om inte annan hyresgäst tar över lokalen innan dess.	4
		TOTALT	

* *Konsekvens: Det är nämndens bedömning av vilken konsekvens förslaget får enligt nedan skala. Nämnden har vägt in två olika perspektiv, externt och internt. Där externt är bland annat Danderydsborna, företagen och andra kunder till kommunen.*

1 = Mycket negativa konsekvenser, 2 = Negativa konsekvenser, 3 = hanterbara konsekvenser på kort sikt, 4= hanterbara konsekvenser på lång sikt

Bakgrund

Danderyds kommun har de två senaste åren gått med underskott och om inget görs finns risk för att kommunen går med underskott även de två nästkommande åren. Med anledning av det tog kommunfullmäktige beslut den 4 mars 2019 om en åtgärdsplan. En del av åtgärdsplanen var att ge kommunstyrelsen och de andra nämnderna i uppdrag att ta fram konsekvensbeskrivningar (KS2019/105). Av beskrivningarna ska det framgå vad den föreslagna ekonomiska ramen år 2020 medför för effekter för respektive verksamhet.

Efter att respektive nämnd behandlat konsekvensbeskrivningarna ska dessa senast den 15 april skickas till kommunledningskontoret.

Nämndens analys om kommunfullmäktiges beslut

Gällande skolornas hantering av löne- och prisökning

En utebliven kompensation för löne- och prisökning påverkar KSPU på så sätt att utebliven penguppräknings medför att såväl förskolorna som skolorna behöver ha fler barn per avdelning/elever per klass för att gå med bibehållen personalstyrka. Dock konstateras att kostnader för löner och prisökningar kvarstår samt att det dessutom är en faktisk löneglidning vilket gör att lönerna ökar mer än den regelrätta uppräknings på ca 1,5-2 %. Inför budget 2020 kommer nya beräkningar rörande faktiskt barn- och elevunderlag för såväl förskolor och skolor att göras då nya befolkningsprognoser beställs. Nuvarande befolkningsprognoser kan ses i bilaga 2, Skol- och förskoleprognos 2018-2029 (se flikar, skola, förskola och diagram). Observera att dessa underlag inte har tagit hänsyn till minskad kapacitet i antal platser utifrån beslutade nedläggningar av Baduhild och Norra Åsgård.

Rektorerna och förskolecheferna i samtliga kommunala verksamheter har givits i uppdrag att se över sätt att effektivisera verksamheten. Uppdraget består av att se över organisationen utan att ge avkall på vad som är lagstadgat. Rektorerna och förskolechefer har utifrån såväl årets (2019)

budget som i förslagen som gäller budget för 2020 sett över sin verksamhet utifrån bland annat prognosticerat elevantal och angivit ett stort antal besparingar för att tillsammans åstadkomma besparingar för att nå såväl en nolluppräknig av peng- och checken samt att möta den löneglidning som är ett faktum på dagens skolmarknad.

Skolornas åtgärder innebär bl.a. att de ser över och minskar vikariekostnader, ökar klasstorlekar upp mot 30 elever/klasser även på lågstadiet, minskar eller tar bort halvklasstimmar, minskar öppettider på fritidshemmet till 50 h/v jämfört med nuvarande cirka 55 h, ökar fritidsgruppernas storlek, ökar undervisningstid för lärarna mm. Skolorna har även sett över samtliga lokaler för att se om det är möjligt att återlämna någon lokal till fastighetskontoret alternativt om det går att avyttra någon del. Vidare har alla skolor även sett över sin administration och sina kök där sammantaget det administrativa stödet för rektorer minskar och färre kökspersonal ska servera lika många elever. Gymnasiet har liksom övriga verksamheter ett uppdrag att ta igen sitt underskott från 2018 samt att hålla budget för 2019 och 2020 men intäkterna för gymnasiet regleras via avtal och överenskommelser med StorSTHLM.

Flera av de neddragningar som förskolorna och skolorna beskriver genomförs redan under budgetåret 2019 för att nå budget i balans. Dessa åtgärder kommer i viss mån att påverka även budgetåret 2020, men ytterligare verksamhetsåtgärder skulle behöva göras så fort som möjligt för att ge effekt under 2020. På grund av att skolan arbetar på läsårsbasis får annars fler åtgärder endast effekt för ca 5 månader under 2020. Om dessa inte kan genomföras i god tid inför läsårsstart 2019/2020 så finns en underliggande oro för budget 2020.

De förändringar som genomförs på grund av den ekonomiska situationen kommer att innebära en stor omställning för samtliga medarbetare inom de kommunala skolorna. Det finns en stor risk med att större klasser och mindre personal per elev kommer att leda till sämre kunskapsresultat och visa på kvalitetssänkningar i olika brukarundersökningar. Det finns en överhängande risk att vi förlorar kompetenta lärare och fritidspedagoger då konkurrensen på arbetsmarknaden är stor.

Andra ekonomiska förändringar

Se vidare under punkten "Nämndens förslag till effektiviseringar och konsekvenser för dessa".

Peng- och checkbeloppen

Kommunfullmäktiges inriktningsförslag var att pengbeloppen inom barnomsorg och skola för 2020 ska vara kvar på 2019 års nivåer.

Kommunfullmäktiges inriktningsförslag är att lämna pengbeloppen oförändrade vilket med ökade löner och höjda priser innebär effektiviseringskrav på förskolorna.

Vid nolluppräknning av peng- och checkbeloppen för skolan se vidare under punkten ”Gällande skolornas hantering av löne- och prisökning”.

Nämndens förslag till effektiviseringar och konsekvenser för dessa

Nedan beskrivs de förslag som nämnden har tagit fram. Nämnden ska sträva efter att förslagen som nämnden lämnar ska vara högre än kommunfullmäktiges beslut.

Nr. 1 – Fasa ut verksamheten vid grundsärskolan Atlanten från VT2020

Till hösten 2019 har verksamheten vid grundsärskolan Atlanten tre elever, varav endast två är elever skrivna i Danderyds Kommun. Ett beslut av att fasa över eleverna i den befintliga verksamheten innebär att vi snabbt behöver söka nya skolplaceringar för de elever som idag finns i verksamheten. Under förutsättning att nya skolplaceringar för eleverna kan hittas så kan en utfasning ske från vårterminen 2020. Lokaler och personal är idag de stora kostnaderna, se vidare nedan i tabell 1. Lokalen kommer dock, trots att den sägs upp redan under 2019 sannolikt fortsätta att belasta förvaltningens ekonomi fram till och med 2021-08-31.

Tabell 1 - Resultaträkning Grundsärskola	
Konto	Budget helår 2019
3 Intäkter/Inkomster	2 877
Summa INTÄKTER	2 877
5 Kostnader för arbetskraft	-2 034
6 Övriga verksamhetskostnader	-813
7 Övriga verksamhetskostnader	-27
Summa KOSTNADER	-2 874
Summa RR	3

Konsekvensbeskrivning

Danderyds kommun behöver snarast undersöka alternativa skolplaceringar för de elever som finns i verksamheten då de tillhör en av våra mest utsatta elevgrupper. Januari 2020 består verksamheten av tre elever som befinner

sig i årskurserna 6, 8 och 9. Eleverna som är folkbokförda i Danderyd går i årskurserna 6 och 9. De två elever som är folkbokförda i kommunen kommer att påverkas av den föreslagna förändringen genom att deras skola läggs ner och grupp sammansättningen och skolpersonalen byts ut. De behöver beredas plats i grundsärskolans inriktning träningsårskola som kan erbjuda anpassningar för elever med grava rörelsehinder och flerfunktionsnedsättning. Vi är skyldiga att erbjuda eleverna en skolplacering, även om det finns få elever som tillhör elevgruppen på Atlanten och går det inte att hitta en placering till 2020-01-01 så föreslås att nya elevplaceringar genomförs till höstterminen 2020 dvs per 2020-08-15 istället.

Tjänsterna på Atlanten är unika och troligen kommer en utfasning av verksamheten leda till en övertalighetssituation på grund av att det inte finns någon liknande verksamhet någon annanstans i kommunen. Fastigheten kan friställas men lokalen kan vara svår att användas till annan verksamhet i på grund av nuvarande lokals verksamhetsanpassningar och utformning. Dock kan lokalen sägas upp först nio månader innan utgång av avtalet som går ut 2021-08-31 vilket medför full effekt först till 2022. Vid en framtida ombyggnation av Kevingskolan kommer lokalen som verksamheten Atlanten är i idag att vara en av de första byggnaderna som försvinner på grund av läget, men inget datum är ännu satt för byggstart av Kevingskolan. Eventuellt kan kostnaderna för skolplaceringar hos annan huvudman komma att öka och så även kostnaderna för skolskjuts som just nu uppgår till 11805 kr/månad för en elev i grundsärskolan som går i Danderyds kommun.

Nr. 2 – Avveckla skolplatser i Djursholm - enheter med stort elevunderlag i relation till skolor med få elever.

I årsredovisningen för 2018 konstateras att det finns ett överskott av skolplatser i Djursholm och generellt kan konstateras att det i kommunen finns en överretablering av skolor i förhållande till antalet barn. Utifrån elevantal, se vidare genomgång nedan, är det rimligare att på sikt ha ett kommunalt rektorsområde i Djursholm. Det begränsade elevunderlaget som finns i Djursholm framgent gör att det inte går att få ekonomi i samtliga nuvarande skolenheter. Bildningsförvaltningen önskar därför ett fördjupat uppdrag för att göra en utredning gällande det minskade antalet skolplatser i Djursholm. Uppdraget skulle behöva vara flerdelat och gälla dels en möjlig utförsäljning av skolenheter (se vidare 2.1) och dels en minskning av antal rektorsområden (se vidare 2.2). Det behövs då även göras en fördjupad risk- och konsekvensanalys för vad som skulle ske.

Sannolikt elevunderlag Djursholm, se vidare bilaga 2, Skol- och förskoleprognos 2018-2029 (se flickor, skola, förskola och diagram).

Tabell 2 - Kapacitet skolorna i Djursholm

Skola Djursholm F-6	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Total kapacitet, Ekebyskolan, Elevverket, Svalnässkolan, Vasaskolan, Vendestigens skola, Ösbyskolan	1185	1185	1185	1185	1185	1185
6 åringar	120	120	104	131	113	121
7 åringar	145	127	124	113	136	118
8 åringar	147	149	130	131	117	139
9 åringar	160	151	151	136	134	121
10 åringar	186	163	153	155	139	136
11 åringar	160	187	164	157	157	141
12 åringar	183	163	187	167	158	158
Totalt 6-9 åringar	572	547	510	511	500	499
Totalt 10-12 åringar	529	513	503	479	454	435
Totalt 6-12 åringar	1101	1060	1013	990	954	933
Efterfrågan:	1046	1007	962	940	906	887
Beläggningsgrad %	88%	85%	81%	79%	76%	75%
Diff, kapacitet- Efterfrågan platser	139	178	223	245	279	298

Nr. 2.1 – Utförsäljning av skolor till annan huvudman

Ett möjligt alternativ är att låta en extern aktör dvs en fristående huvudman ta över skolorna, något som kan genomföras i olika steg. Det förutsätter dock att det finns ett intresse från fristående aktörer att ta över en eller flera skolor. Diskussion behöver då ske med externa aktörer om att ta över hela driften av verksamheterna vid Ekebyskolan/Svalnäs skola samt Vasaskolan. Här finns det dels möjlighet att diskutera med lokala fristående huvudmän verksamma i kommunen men även möjlighet att diskutera med friskolekoncerner. Budgetomslutning för dessa tre skolor idag motsvarar 87 Mkr varav Vasaskolan år 2019 står för ca 48 Mkr, Ekebyskolan ca 29 Mkr och Svalnäs skola ca 10 Mkr.

Nr. 2.2 – Ett rektorsområde i Djursholm och starta Djursholms skola

I Djursholm finns som tidigare konstaterats en överetablering av skolor i förhållande till antalet barn. En fortsatt översyn huruvida samtliga elever i Djursholm skulle kunna få plats på färre av de nuvarande skolenheterna. Vasaskolan, eventuellt tillsammans med Svalnäs skola, skulle till exempel vid en första genomgång av elevunderlaget kunna rymma alla elever som idag går i Vasa, Ekebyskolan och Svalnäs skola.

Det finns oavsett ett behov av anpassning av antal skolplatser i kommundelen och för att komma vidare så krävs en vidare utredning.

Tabell 3 - Elevantal Ekebyskolan, Svalnäs skola och Vasaskolan

	2018	2019	2020	2021
Ekebyskolan	260	274	283	280
Svalnäs skola	77	70	75	75
Vasaskolan	405	307	269	240
Totalt	742	651	627	595

Tabell 4 – Preliminärt antal klassrum på Ekebyskolan, Svalnäs skola och Vasaskolan

	Ca klassrum	Ca elevantal
Ekebyskolan	12	300
Svalnäs skola	4	100
Vasaskolan	19	500
Totalt	35	900

Tabell 5 – Preliminärt antal klassrum på Vasaskolan enligt luftkapacitetsmätningar och ny översyn:

	Ca klassrum	Ca elevantal
Bullerbyn	8	200-240
Villekulla	3 * ½	45
Ryttargården	8	200-240
Lönneberga	7	175-210
Totalt	23 klassrum och 3 halvklass	

En utredning rörande elevantal, antal klasser och olika scenarion behöver utredas vidare för att bland annat se hur delningstalen påverkas och hur det faktiska utfallet rörande antal klasser skulle kunna bli. Dessa scenarion kräver en fortsatt utredning men skulle minska kostnaderna främst på grund av färre lokaler och effektivisering av rektorsorganisation, administration, måltidsbiträden, en kock och i någon mån lärare mot fritidshem och grundskollärare utifrån det nuvarande elevantalet.

Konsekvenser

Kommunen får sannolikt en övertalighet bland rektorer, biträdande rektor, intendent, måltidsbiträden och lärare mot fritidshem och grundskollärare. Att slå ihop två rektorsområden med två olika kulturer kommer att kräva ett intensivt arbete för skolpersonalen för att skapa en ny organisation, nya regler, rutiner och riktlinjer för den nya skolan. Det kan bli en personalflykt då en del av personalen inte kommer att vilja byta skola. Vårdnadshavare kan komma att reagera starkt på en nedläggning av en/flera välfungerande skolor.

Nr. 3 – Vidare utredning rörande minskning av lokalytor

Förskolorna och skolorna har gjort en lokalöversyn och i några fall återlämnat lokaler till fastighetskontoret men en vidare utredning rörande möjligheten till minskade lokalytor behöver genomföras.

Till exempel så inryms Altorps förskola på 3 i stället för 4 avdelningar och en avdelning skulle kunna hyras ut av tekniska kontoret till annan hyresgäst.

Vasaskolan behöver dessutom för att kunna få ordning på sin ekonomi göra något rörande sina fastigheter då man inte klarar att bära hyran för samtliga fastigheter med nuvarande elevunderlag. Förslag behöver dessutom sättas i relation till förslagen i utredningen om särskilda undervisningsgrupper dnr: UN 2018:0068 och huruvida huvudmannen ska bedriva denna typ av grupper.

Nr. 4 – Fylla upp elevgrupper – fler barn/avdelning med befintlig personal

En aktiv marknadsföring rörande lediga platser på förskolorna och skolorna i Danderyds kommun borde kunna medföra en förtätning av befintliga grupper utan markanta kostnadsökningar, detta då bemanningen redan finns på plats. Förskolorna och skolorna skulle sannolikt behöva hjälp med denna marknadsföring då det inte är något som de är vana vid eller kunniga i. Dock måste ett antal platser finnas öppna i varje kommunal del för att kunna möta det årliga inflödet och de naturliga fluktuationer som finns i elevpopulationen under ett läsår.

Förskolorna behöver göra en besparing på 4,1 Mkr, då krävs det en utökning av ca 32 barn fördelat på de 12 kommunala förskolorna med befintlig personal. Den genomsnittliga kostnaden för ett barn är 130 tkr/år. Under många år har det varit ett stort överskott av förskoleplatser i Danderyds kommun vilket gjort att det på många förskolor varit för mycket personal i förhållande till barnantalet. Genom att lägga ned förskolor kommer det underlätta att få fullt med barn på förskolorna. Det innebär samtidigt att det blir en högre arbetsbelastning för personalen.

F-6 skolorna har i varierande grad lediga platser i vissa årskurser som kan fyllas på vid möjligt intresse, flera skolor har redan tidigare gjort annonsinsatser och visat på att man haft lediga platser. Mörbyskolan och Fribergaskolan har inte så många lediga elevplatser. Att få in elever från andra kommuner genererar en lägre skolpeng än kommunens elever, om inte eleven kommer ifrån till exempel Stockholms kommun. Fribergaskolan och Mörbyskolan kommer redan från hösten 2019 att utöka till 29 elever i årskurs 7 i klasserna med elever som sökt skolan i det ordinarie skolvalet.

De förändringar som genomförs på grund av den ekonomiska situationen kommer att innebära en stor omställning för samtliga medarbetare inom de kommunala förskolorna. Det finns en stor risk med att större barngrupper och färre personal per barn kommer leda till sämre utbildning för barnen och visa på kvalitetssänkningar i olika brukarundersökningar. Det finns en överhängande risk att vi förlorar kompetenta lärare, förskollärare och barnskötare då konkurrensen på arbetsmarknaden är stor.

Nr. 5 – Verksamhetschef förskola minskas från 1,0 till 0,6 tjänst

Verksamhetschefen för förskolan minskas till 0,6 tjänst med bibehållet uppdrag. Tjänsten går att samordna med annan tjänst på förvaltningen.

Nr. 6 – Utredda eventuell nedläggning av ytterligare en förskola

Det finns fortfarande för många förskoleplatser i delar av Danderyds kommun och det finns ett behov av att anpassa antalet platser i förskolan efter efterfrågan. En vidare utredning rörande en eventuell nedläggning kommer att krävas där det utifrån befintligt barnunderlag kan konstateras att det sannolikt behöver avvecklas ytterligare en förskola i Stocksund eller Djursholm.

Barnen ska då istället beredas plats på andra förskolor där den nuvarande ambitionen att förskoleplatser ska erbjudas i den kommunal del barnet bor eller i närområdet dock behöver revideras då situationer kan uppstå när detta inte är möjligt. Alla barn kan ändå erbjudas plats i kommunen utan att avståndet blir för stort.

Nr. 7 – Minska öppettiderna på fritidshem och förskolor till 50 timmar/vecka.

Sämre service till vårdnadshavarna. Anpassning är i enlighet med minimikravet i kommunens regler och riktlinjer. Idag har 10 av 14 förskolor öppet 52,5 timmar och 2 förskolor 55 timmar. Det ger förskolan bättre möjlighet att dimensionera personalens arbetstid utifrån barnens vistelsetider. Det är få barn som berörs av de minskade öppettiderna.

Nr. 8 och Nr. 9 Tidigare beslutade effektiviseringar som permanentas

I februari 2019 fattade Kommunstyrelsens produktionsutskott beslut om nedläggning av Baduhild och Norra Åsgårds förskolor från 2019-08-01. Dessa åtgärder fick halvårseffekt 2019 men får helårseffekt 2020 under förutsättning att tekniska kontoret övertar hyreskostnaden för de nedlagda förskolorna.